

СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ
МАКЕДОНО-БЪЛГАРСКА ИЗТОЧНОПРАВОСЛАВНА КАТЕДРАЛА

АВГУСТ 2024

ПРЕОБРАЗЕНИЕ ГОСПОДНЕ
август 6^{ти}

Празникът на св. Преображение Господне (гр. Μεταμόρφωσις) е един от дванадесетте Господски празници, които Църквата отбелязва през годината. Денят е посветен на едно от най-тайнствените събития в цялата евангелска история – Христовото преобразяване.

ПРОИЗХОД НА ПРАЗНИКА

Поради честите болести през август в Константинопол още от древни времена се утвърдил обичай да изнасят Честното и Животворящо Кръстно дърво по пътища и улици за освещаване на местата и за прогонване на болестите. От този ден, както и по-нататък до Успение Богородично, правели литии из целия град, след което го оставяли пред народа за поклонение. Този обичай, в съединение с другия обичай в Константинопол – да се освещава вода в придворната Константинополска църква в първия ден на всеки месец (с изключение на януари, когато освещаването се извършвало на 6-тия ден – Богоявление, и септември, когато се извършвало на 14-и – Кръстовден), послужил за основа на празника в чест на Светия и Животворящ Кръст Господен и тържественото освещаване на водата в изворите, което се извършва на 1 август.

Скоро след като Спасителят открива на учениците Си, че Му предстои да бъде заловен, измъчван, убит и да възкръсне в третия ден, Той взема трима от тях – Петър, Йоан и Яков, извежда ги на планината Тавор и се преобразява пред тях. Лицето на Христос засиява по-ярко от слънцето, одеждите Му стават бели като светлина. Редом с Христос се появяват двама от най-големите старозаветни пророци – Моисей и Илия, които разговарят с Него за смъртта, която Му предстои да претърпи. Докато разговарят, светъл облак ги осенява и се чува глас:

„Този е Моят възлюбен Син, в Когото е Моето благоволение; Него слушайте“.

Сцената с Христовото преображение е описана сходно от трима от четиримата евангелисти. И трите синоптически евангелия дават кратко и приблизително еднакво описание на случилото се (Мат. 17:1; Марк 9:2; Лука 9:28).

Св. Йоан Златоуст дава интересна интерпретация на един от най-често задаваните въпроси, свързани с описанието на Христовото Преображение, а именно: защо точно Моисей и Илия се явяват заедно с Него, а не някой друг? Отговорът е

в думите на Христос, Който често казва, че за Него свидетелстват „Законът и пророците“ и, че Той идва не да наруши „Закона и пророците“, а да ги изпълни. Затова и появата на двама от най-ярките старозаветни пророци Моисей – олицетворяващ Закона, и Илия, олицетворяващ пророчеството, е напълно обяснима и преднамерена. Моисей, който сам получава Закона от Господа, и Илия, който е първият и най-велик от пророците.

Празникът Преображение Господне започва да се чества на Изток още през 4 в. Вероятно, началото на празнуването е в Палестина, а оттам постепенно е пренесено и в други региони. Повод за това твърдение дава фактът, че в 4 в. св. Елена, майката на имп. Константин Велики, построява на планината Тавор църква, посветена на Преображението Господне.

Считасе, че празникът “Успение (Заспиване) на Пресветата Богородица” е установен от Апостолите. Разказите за чудесното възнасяне в плът на Божията Майка на небето се отнасят към IV век; за него споменават блаж. Августин и Йероним, а Иерусалимският патриарх Ювеналий (420-458) утвърждава пред император Маркиан достоверността на тези разкази. Денят на празнуване на успение е установен от император Маврикий (592-602). Блажената кончина на Света Богородица е прославена в каноните на св. Козма Маюмски и св. Йоан Дамаскин.

От далечни времена празникът се предшества от пост, който съединява в себе си два древни поста: някога едни християни са постили преди празника Преображение Господне, а други

- преди Успение на Пресветата Богородица.

Константинополският събор, свикан през XII век, по времето на патриарх Лука, определя, всички християни да спазват Успенски пост - от първи до петнадесети август.

Празникът продължава девет дни; неговото отдаяние се извършва на 23 август (Виж календара).

Най-старото място, свързано с почитанието към Св. Богородица, е църквата “Успение Богородично” в Йерусалим. Тя е издигната през IV век върху мястото, където според преданието е било положено тялото на Божията майка в Гетсиманската градина. Запазеният и до наши дни каменен градеж обаче е от XI век - тогава кръстоносците обновяват старата църква.